

A SZATMÁRI BÉKE

ÁRULÓ VOLT-E KÁROLYI?

SZKA_210_09

A modul szerzője:
Magasi András

SZOCIÁLIS, ÉLETVITELI
ÉS KÖRNYEZETI KOMPETENCIÁK

10. ÉVFOLYAM

MODULVÁZLAT

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/mellékletek	
				Diák	Pedagógus
I. RÁHANGOLÁS, A FELDOLGOZÁS ELŐKÉSZÍTÉSE					
I/a Előzetes feladatok					
A	A tanár az előző óra utolsó részében elmondja a diákoknak, hogy egy képzeletbeli bírósági tárgyalás keretében meg fogják vitatni, vajon áruló volt-e a szatmári békét megkötő Károlyi, vagy sem. Ennek előkészítéseként mindenki húz egy szerepkártyát (D1), és megkapja a felkészüléshez szükséges segédleteket. A diákoknak módjuk van a húzott szerepek egymás közötti kicserélésére, de valamilyen szerepet mindenkinek vállalnia kell.	Az érdeklődés fölkelése és a szerepjáték előkészítése Egyeztetési képesség Szabálykövetés Információkezelés	Egyéni munka – önálló ismeretszerzés	D1 (Szerepkártyák) D2-3-4 (Háttérinformációk)	P1 (Útmutató)
I/b A bírósági tárgyalás előkészítése					
A	A tanulók előkészítik a átalakítják a tantermet a bírósági játékhoz. Kijelölik a bírák, a vád és a védelem, valamint a tanúk helyét. Magukhoz veszik szükség szerinti kellékeiket, majd mindenki röviden bemutatkozik. 5 perc	A játéktér előkészítése és a szereplők azonosítása Együttműködés Szóbeli kommunikáció	Egész csoportos tevékenység Frontális munka – szóforgó	A diákok által hozott kellékek D1 (Háttérinformációk)	

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/mellékletek	
				Diák	Pedagógus
II. ÚJ TARTALOM FELDOLGOZÁSA					
II/a A bírósági tárgyalás					
A	A bíró megnyitja az ülést. A kérdés, amiben dönteni kell: Áruló volt-e a fegyvert letevő Károlyi? Először a vád ismerteti az álláspontját 2 percben. Utána ugyanennyi idő alatta védelem érvei következnek. A tanúk és a különféle szakértők meghallgatására összesen 20 perc áll rendelkezésre. A bíróság tagjai eközben jegyzetelnek, időnként szükség szerint visszakérdeznek. 25 perc	Egy képzeletbeli bírósági tárgyalás megidézése Önkifejezés Érvelés Reagálóképesség	Egész csoportos szerepjáték – bírósági tárgyalás	A diákok által készített jegyzetek Iskolai falitérkép a Rákóczi-szabadságharcról	
II/b Ítélethozatal					
A	A bírói testület tagjai jegyzeteik alapján fél-fél percben összefoglalják a kérdéssel kapcsolatos, érvekkel alátámasztott személyes véleményüket. Végül valamennyien szavaznak, és az elnök kihirdeti a testület döntését. 6 perc	A döntéshozatal gyakorlása Véleményalkotás Érvelés	Egész csoportos szerepjáték – bírói döntéshozatal	Az előző szakaszban készített jegyzetek	

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/melléletek	
				Diák	Pedagógus
III. AZ ÚJ TARTALOM ÖSSZEFOGLALÁSA, ELLENŐRZÉS ÉS ÉRTÉKELÉS					
III/a Az ítékezés nehézségei					
A	A tanár elmondja, hogy a kérdés megválaszolásában a történettudomány sem egységes. Ezután arról beszélgetnek, hogy miért volt nehéz az ítélethozatal. 5 perc	Az árnyalt ítéletalkotás nehézségeinek tudatosítása Kritikai gondolkodás	Frontális munka – irányított beszélgetés		
III/b Egyéni visszatekintés					
A	A tanulók egy-két mondatban sorban elmondják, hogy mennyire tudták beleélni magukat a szerepükbe, és milyen érzéseik voltak a játék során. 4 perc	A játékkal kapcsolatos saját érzések megfogalmazása Önreflexió	Frontális munka – érzéskör		

TANÁRI SEGÉDLETEK

P1 Útmutató

A D1 melléklet szerepkártyái közül az első oszlopban lévőkre mindenképp szükség van a játékhoz, és ezen kívül még legalább nyolcra a bíróság második oszlopban szereplő tagjai közül. A többi azonban szabadon elhagyható vagy szükség szerint kiegészíthető.

Ahhoz, hogy a tanulók megfelelően fel tudjanak készülni a játékra, legalább egy hetet kell kapniuk. Szerencsés, ha a tanár felírja magának, hogy melyik szerep kihez került. Így váratlan betegségből eredő szerepkiesés esetén még időben be tud avatkozni, ha veszély fenyegetné a különben jól előkészített foglalkozást.

Javasolt kellékek:

A bíróság tagjainak talár (köpeny),

a bíróság elnökének ezen kívül egy bírói kalapács.

A többiek társadalmi rangjuknak megfelelően választhatnak egy-egy jelzés értékű öltözet-kiegészítőt.

A felkészülés módja:

A megadott szakirodalmi útmutató alapján felkészülve, minden tanulónak egy írásos jegyzettel kell a tárgyalásra érkeznie, amelyben azok a gondolatok és érvek vannak felsorolva, amiket szerepének megfelelően képviselni akar majd a játékban.

A szerepkátékban kevésbé gyakorlott, vagy tárgyi tudását tekintve kevésbé felkészült osztályban a bíróság elnökének szerepét a tanár is magára vállalhatja. Így a játék keretén belül tudja átsegíteni a tanulókat az esetleges nehézségeken.

Jó lenne, ha a foglalkozás végén megfogalmazódna az az általános gondolat, hogy a szatmári békekötés a kompromisszumos konfliktuskezelés egyik lehetséges formája volt.